

Robert Krajnc, direktor Letališča

Portorož

Aleksander ČIČEROV

Letališče je neločljiv del letalstva. Piloti, ki pristajajo in vzletajo z njega, ga morajo dobro poznati. Veseli nas, da smo tokrat dobili odličnega sogovornika, ki nam predstavlja Letališče Portorož, ki ga vsi poznamo, vprašanje je le, kako dobro ga poznamo in kaj nam pomeni. Letališče Portorož je eno od treh mednarodnih letališč, ki jih imamo v Sloveniji, in upamo lahko, da bo še dolgo zračna vrata v Slovenijo in iz nje.

Ventil: Kaj vas je privabilo v letalske vode? Nam lahko na kratko predstavite vašo poklicno pot do direktorja Letališča Portorož.

Robert Krajnc: Letalstvo me je zelo privlačilo že od otroštva. Kot otrok sem rad sestavljal modele letal oz. helikopterjev. Kasneje smo prijatelji iz otroštva izdelovali tudi radijsko vodene letalske modele, s katerimi smo na domačih planjavah v Šmartnem pri Litiji, kjer sem odraščal, veliko leteli. Seveda smo pri tem tudi marsikatero »ušpičili«, da so nam zaradi tega starši navijali ušesa.

Žal svoje poklicne poti nisem začel v letalstvu, čeprav sem razmišljal o šolanju na tedanjih vojaških šolah, povezanih z letalstvom, ampak v slovenski policiji oziroma tedaj še milici. V slovenski policiji sem delal na različnih delovnih področjih, nazadnje v Upravi kriminalistične policije pri Generalni policijski upravi.

Na portoroškem letališču sem pričel delati konec julija leta 2008.

Ventil: Ali nam lahko predstavite Letališče Portorož (mednarodni oznaki IATA: POW, ICAO: LJPZ), njegovo umestitev v krog slovenskih mednarodnih letališč, njegove prednosti in slabosti, težave, s katerimi se srečujete.

Robert Krajnc: Družba Aerodrom Portorož, d. o. o., je upravljavec tretjega mednarodnega letališča v Sloveniji, letališča Portorož. Vzle-

tno-pristajalna steza na dveh metrih nadmorske višine meri v dolžino 1.200 metrov in širino 30 metrov. Opremljena je s svetlobnonavigacijskim sistemom in sredstvi VOR DMI (ang.: very high frequency omnidirectional range – visokofrekvenčni vesmerni radijski oddajnik) in NDB (ang.: omnidirectional radio beacon – neusmerjeni radijski svetilnik).

Dejavnost družbe obsega naslednje storitve:

- sprejem in odprava zrakoplovov splošnega in civilnega letalstva,
- sprejem in odprava potnikov in prtljage,
- oskrba zrakoplovov z gorivi in mazivi,
- posredovanje pri najemu poslovnih in drugih letov,

- letališka šola,
- hramba zrakoplovov, vozil in plovil,
- oddaja poslovnih prostorov in manevrskih površin v najem ter
- prodaja trgovskega blaga.

V okviru letališča Portorož se izvajajo tudi druge dejavnosti in storitve v sodelovanju s poslovnimi partnerji:

- panoramski in poslovni leti,
- letalska šola in dva letalska kluba,
- padalska šola s padalskimi in tandemskimi skoki,
- kulinarična ponudba v restavraciji Aviator,
- travel free trgovina,
- najem vozil in koles,
- poštna storitve,
- zavarovalniške storitve.

Letalstvo me je privlačilo že od otroštva

Vizija letališča Portorož je usmerjena k statusu enega od vodilnih letališč za splošno letalstvo v jugovzhodni Evropi ter vzpostavitvi javnega prometa v sodelovanju s turističnim gospodarstvom v regiji.

Tehnične lastnosti letališča so trenutno dokaj neprimerne predvsem zaradi prekratke vzletno-pristajalne steze, ki ne omogoča pristankov komercialno upravičenih letal (trenutno lahko pristajajo/vzletajo letala nekje do okoli 70–80 sedežev, seveda v optimalnih vremenskih razmerah), ki so zanimiva tudi za turoperatorje in turistično gospodarstvo v regiji. Za uspešnejše trženje turistične destinacije bi bilo potrebno podaljšati vzletno-pristajalno stezo, vključno z obračališčem, povečati letališko ploščad ter urediti varovane parkirne prostore za osebna vozila pred terminalom. Premalo je tudi površin za shranjevanje letal generalnega letalstva, po katerih je veliko povpraševanje.

Priprava dokumentacije v zvezi za podaljšanje vzletno-pristajalne steze in obnovo ostale infrastrukture je v teku, vendar so postopki zelo dolgotrajni zaradi zelo velike togosti slovenske birokracije, ki jo je zelo težko razumeti!

Pomembno je upoštevati tudi dejstvo, da je vključevanje privatnega in javnega sektorja ključnega pomena. Le tako sodelovanje lahko prinese spodbudne rezultate. Pravi pa so gonilo pri oblikovanju in sestavi gospodarskega združenja, katerega glavna funkcija je pospeševanje letalskega prometa na Letališču Portorož.

Letališče Portorož je v splošnem letalstvu v sosednjih državah poznano kot zelo gostoljubno in domače. Hkrati pa ne glede na svojo majhnost slovi po storitvah oskrbe potnikov in letal na zelo profesionalnem nivoju.

Ventil: *Vlada Republike Slovenije je potrdila novega direktorja Javne agencije za civilno letalstvo. Hkrati se pripravljajo tudi spremembe in dopolnitve Zakona o letalstvu in*

Letališče Portorož

Sklepa o ustanovitvi Javne agencije za civilno letalstvo. Kakšna so vaša pričakovanja?

Robert Krajnc: Osebnost sem zadovoljen, da je Vlada RS končno imenovala direktorja CAA s polnim mandatom, saj se je s tem (upam vsaj!) končala agonija hitrih menjav direktorjev na tako odgovornem mestu, kot je direktor Javne agencije za civilno letalstvo!

Glede sprememb ZLet-a (Zakon o letalstvu Republike Slovenije) sem bil eden od pobudnikov ustanovitve posebne delovne skupine, ki smo jo sestavljali predstavniki vseh treh osrednjih slovenskih letališč in zunanji ugledni letalski strokovnjaki. V sklopu delovne skupine smo pripravili pisno pobudo za spremembo Pravilnika o letališčih, ki je v določenih delih tako tog oziroma napisan v nasprotju z veljavno svetovno in evropsko letalsko zakonodajo. V nadaljevanju smo na pristojno ministrstvo z namenom, da se portoroško letališče začne čim prej razvijati, podali zelo konkretne predloge in rešitve, takšne seveda, ki jih v tujini že dolgo poznajo. V mislih imam predvsem predlog spremembe 97. člena ZLet-a z dodatkom temu členu, ki bi nam nemudoma omogočil podaljšanje vzletno-pristajalne steze za dobrih 200 metrov, še preden bi bil dokončan državni prostorski načrt, kar na žalost poteka prepočasi.

Žal se tudi glede predlaganih sprememb Pravilnika in Zlet-a stvari premikajo tipično birokratsko počasi oz. prav po polžje.

Da pa ne bom samo kritičen, moram povedati, da sem v zadnjem obdobju zaznal pozitivne namige o proaktivnem razmišljanju kako portoroško letališče razvijati hitreje ravno pri resornem ministru dr. Petru Gašperšiču in njegovem ožjem vodstvu, ko sem se z njimi že nekajkrat srečal na sestankih. Upam, da moje zaznavanje ni bilo napačno. V zvezi s tem si v letu 2016 želim, da se energija, ki je bila v preteklosti v veliki meri usmerjena v dokončno primopredajo mariborskega letališča in njegove infrastrukture tamkajšnjemu upravljavcu, sedaj preusmeri v Portorož.

Glede Sklepa, ki ga omenjate, upam, da bo zadeva tekla v smeri zmanjšanja birokracije in da se bodo dejavniki v slovenskem letalstvu v prihodnje manj odločali za selitev svojih poslovnih aktivnosti v tujino, ker bo mogoč normalen poslovno-gospodarski razvoj v Sloveniji.

Ventil: *Kakšno je vaše stališče glede uporabe dronov, ki naj bi jo v kratkem urejal poseben pravilnik?*

Robert Krajnc: Zagotovo je potrebno področje dronov urediti na primeren način, seveda predvsem

Pred poletom replike Ede5

z varnostnega vidika, saj menim, da mora biti varnost v zračnem prometu na prvem mestu! Pozdravljam idejo, da se to področje uredi, in upam, da bo razprava glede pravilnika v nastajanju strokovna in argumentirana.

Ventil: Svet se sooča z letalskim terorizmom. Kako gledate na ta pojav in kaj bi po vašem mnenju veljalo storiti tako v okviru ICAO kot tudi v Organizaciji združenih narodov, da bi to nadlogo odpravili?

Robert Krajnc: Terorizem je vsak dan bolj pereča bolezen, ki se razvija hitreje kot pravo zdravilo, ki bi terorizem zadušilo, če se izrazim nekoliko v prisposobi. Dejstvo je, da se ICAO, OZN in druge institucije, ki lahko pripomorejo v boju zoper ta svetovni fenomen, odzivajo solidno. Vsekakor pa bo potrebno na tem področju storiti še marsikaj, da bo letalski promet še varnejši. Žal glede na vedenje, ki ga imam iz preteklih delovnih izkušenj, menim, da te nadloge ne bo mogoče prav hitro izkoreniniti. Če sploh kdaj! In da je temu tako, zagotovo kažejo tudi zadnji dogodki, povezani s terorizmom.

Ventil: Ste morda razmišljali o poimenovanju Letališča Portorož po enem od slovenskih letalcev? Kaj sicer menite o poimenovanju brniškega in mariborskega letališča?

Robert Krajnc: V preteklosti smo razmišljali o preimenovanju letališča v Portorožu, imeli smo v mislih ime »očeta« portoroškega letališča in turistične infrastrukture v Občini Piran, in sicer Antona Spinellija, ki je med drugim tudi častni občan Občine Piran. Ta zamisel še ni zamrla.

Glede imen ostalih dveh letališč predlagatelji verjetno vedo, zakaj so jih predlagali. Sam ne bi želel javno komentirati, katero ime je pravo oz. nepravno.

Ventil: Slovenci smo zelo ponosni na brata Rusjan. Kje vidite vzrok, da ju ne najdemo niti v enem od svetovnih almanahov pionirjev letalstva?

Robert Krajnc: Nisem prepričan, da ju ne najdemo v svetovnih almanahih. Če je temu tako, potem je to zares žalostno in bi bilo verjetno o tem potrebno povprašati

naše zgodovinarje oz. tiste, ki se ukvarjajo s preteklostjo.¹

Na portoroškem letališču dajemo bratoma Rusjan kar velik pomen. Nenazadnje smo v okviru dneva odprtih vrat letališča v preteklosti gostili pilota Tomaža Mezeta z redizajnom letala Eda5. Ime bratov Rusjan pa je takrat s svojo prisotnostjo na našem letališču počastila tudi njuna potomka ga. Grazia Rusjan. V glavnem potniškem terminalu letališča imamo razstavljene tudi slike iz časa bratov Rusjan.

Ventil: Kako je nastalo Letališče Portorož?

Robert Krajnc: Začetki letalstva na obali so povezani z razvojem turizma in družino Cosulich, ki je po prvi svetovni vojni v bernardinskem zalivu postavila hangar in s hidroplani izvajala turistične in panoramske polete, šolanje pilotov, letalski servis in uvedla nove potniške linije.

Vojna je terjala svoj davek, zato so po drugi svetovni vojni na območju Portoroža in Pirana začeli s ponovnim vlaganjem v turizem, kamor je spadala tudi gradnja kopnega letališča. Prvi zametki segajo v začetke šestdesetih let, ko je g. Drago Gabrijel pripravil prvo skico letališča s travnato vzletno-pristajalno stezo, leta 1962 pa je bilo športno letališče Portorož tudi uradno potrjeno. Slavnostna otvoritev letališča z letalskim mitingom je potekala leta 1963. Leta 1971 je bila potrjena in odobrena gradnja 700-metrskas asphaltne steze, kmalu zatem je bila ta podaljšana na 850 metrov, zgradili pa so tudi letališko ploščad in prvi del terminala. Leta 1980 je Letališče Portorož pridobilo status mednarodnega letališča, zgradilo servis za letalsko gorivo ter pričelo s prvimi čarterskimi poleti. Leta 1984 je bilo izvedeno zadnje podaljšanje vzletno-pristajalne steze na

¹ Pri pregledu 'The Complete Encyclopedia of Flight, 1848 – 1939' avtorjev J. Batchelorja in M. V. Lowea, Rebo Publisher, Second Edition, 2006, ki je prav gotovo referenčen za ta primer, žal nismo našli navedbe o bratih Rusjan. Opomba avtorja.

Začetki gradnje Letališča Portorož

1200 metrov. Do devetdesetih let sta se končali gradnja hangarjev in nadgradnja vzletno-pristajalne steze s svetlobnonavigacijskim sistemom. Leta 2004 je prišlo do privatizacije in dokapitalizacije družbe. Sledile so razne obnove infrastrukture, med njimi najodmevnejša – preplastitev manevrskih površin leta 2006. Leta 2010 je Vlada RS sprejela sklep o začetku priprave državnega prostorskega načrta, v katerega sklopu bo letališče pridobilo nove hangarje, povečanje terminala in ploščadi ter podaljšanje vzletno-pristajalne steze za 200 metrov.

Več o zgodovini letalstva na obali boste bralci lahko izvedeli iz dokumentarnega filma »V zraku nad morjem«, ki ga kmalu pričakujemo na nacionalni televiziji. Dokumentarni film je zagotovo velik prispevek k ohranitvi zgodovine in pomena slovenskega letalstva z velikim poudarkom na prvih zametkih letalstva na slovenski obali. Dokumentarec bo vsekakor vreden ogleda!

Ventil: Kako vidite Letališče Portorož v bližnji prihodnosti?

Robert Krajnc: Mislim, da je o tem veliko povedanega že v prejšnjih odgovorih. Vsekakor pa se bo moralo v prihodnosti portoroško

letališče predvsem infrastrukturno hitreje razvijati, saj glede na potencial in lego lahko predstavlja okno v svet oz. vstopna vrata v slovensko Istro. Nadaljnji razvoj je vsekakor povezan z državno birokracijo, ki lahko z malo dobre volje pospeši in poenostavi postopke!

Ventil: Sodelovanje z drugimi regionalnimi letališči v Evropi. Kakšne so vaše izkušnje?

Robert Krajnc: Sodelovanje je zadovoljivo, lahko pa bi bilo boljše. Žal tudi na tem področju prihaja do različnih trenj, kot je npr. konkurenca in boj za vsako letalo, da pristane na določenem letališču. V Portorožu ne razmišljamo tako, ampak poskušamo z manjšimi regionalnimi letališči iskati simbiozo, nenazadnje tudi pri prijavih na določene evropske projekte, financirane iz sredstev EU.

Ventil: Zahvaljujemo se vam za odgovore in vam v novem letu 2016 želimo veliko osebnega zadovoljstva in uspešen razvoj Letališča Portorož.

Robert Krajnc: Hvala, tudi jaz želim vam, vašim bralkam in bralcem srečo in zdravje v letošnjem letu.

Mag. Aleksander Čičerov,
univ. dipl. prav.

➔ RAZBREMENILNI VENTILI • REGULATORJI TLAKA IN VARNOSTNI VENTILI • RAZDELILNIKI TOKA • POTNI VENTILI • LOGIČNI ELEMENTI • VMESNE PLOŠČE • OKROV S PRIKLJUČKI ZA CEVI • ELEKTROPROPORCIONALNI VENTILI ZA VGRADNJO

Brüsseler Allee 2
41812 Erkelenz
NEMČIJA

Tel: +49 24 31/ 80 91 12
Fax: +49 24 31/ 80 91 19

info@sunhydraulik.de

www.sunhydraulik.de